

Rook is schadelijk. Het inademen of in contact komen met rook kan diverse vormen van kanker tot gevolg hebben.

Onderzoek naar beroepsziekten als gevolg van rook

Rook is schadelijk. Dat weet iedereen. Steeds meer buitenlandse onderzoeken tonen het gevaar aan. Niet alleen inademen, ook wanneer je huid in contact komt met rook is dat gevaarlijk en wordt de kans op kanker vergroot. Preventieve maatregelen en meer aandacht voor hygiëne is van belang. Brandweer Amsterdam-Amstelland en Zuid-Limburg starten een pilot om beroepsziekten meer onder de aandacht te brengen. Een cultuuromslag is nodig.

DOOR JOLANDA HAVEN
FOTOGRAFIE GINOPRESS

Het is niet duidelijk hoeveel Nederlandse brandweerlieden ziek worden als gevolg van rook. Maar dat het risico om ziek te worden groter is dan bij andere mensen, toont buitenlands onderzoek aan. Het inademen of in contact komen met rook kan diverse vormen van kanker

tot gevolg hebben. 'We moeten met z'n allen, zowel werkgever als werknemer, maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat de gevaarlijke stoffen die vrijkomen bij brand zo weinig mogelijk impact en gevolgen hebben', aldus sectormanager Risicobeheersing en Preparatie Yle Stelstra van Brandweer Amsterdam-Amstelland. Daarnaast is hij landelijk portefeuillehouder Arbeidsveiligheid binnen het programma Incidentbestrijding van Brandweer Nederland. 'We weten steeds meer over rook en hoe schadelijk

het is. Ook dat rook de afgelopen jaren schadelijker is geworden door het toenemende gebruik van kunststof en impregnerende materialen.'

PILOT

De Raad van Regionaal Commandanten en het Landelijke Overlegplatform Ondernemingsraden Veiligheidsregio's vinden dat er meer aandacht voor moet komen. 'Zowel preventief, door te kijken naar onze beschermingsmiddelen en hygiëne. Maar het moet ook meer inzichtelijk worden hoeveel brandweerlieden ziek worden of zijn geworden als gevolg van rook', aldus voorzitter van de OR in Zuid-Limburg, Bryan Clear, eveneens kazernechef in Beek en Officier van Dienst. Daarom komt er een landelijk onderzoek naar beroepsziekten bij de Nederlandse brandweer. Dit om een vangnet te creëren voor beroepsziekten en langslepende discussies over oorzaak en gevolg in de toekomst te voorkomen. Brandweer Amsterdam-Amstelland en Brandweer Zuid-Limburg zijn kartrekker. 'Het doel is om iedereen, werkgever en medezeggenschapsraden, op één lijn te krijgen. We moeten hetzelfde beeld delen over de gevaren en gevolgen van rook. En de urgentie om maatregelen te nemen willen we onder de aandacht te brengen. Er moet draagvlak worden gecreëerd', aldus Clear. 'Daarom zijn we druk bezig met het opstellen van een programma dat volgend jaar van start gaat.'

BUITENLANDS ONDERZOEK

De aanleiding voor het onderzoek is onder andere een bezoek van Regionaal Commandant Amsterdam-Amstelland, Elie van Strien, en Regionaal Commandant Zuid-Limburg, Gerard van Klaveren, aan de VS. Ze bezochten vorig jaar een symposium over arbeidsveiligheid. Presentaties over risico's van het brandweervak en de gevolgen van rook, maakten duidelijk dat rook steeds meer schadelijke gevolgen heeft en brandweerlieden dus een verhoogd risico lopen om ziek te worden. 'De urgentie om meer en andere maatregelen te nemen was duidelijk', aldus Stelstra. 'In het buitenland is veel kennis. Noorwegen, Zweden, Denemarken, maar ook de VS en Canada hebben veel onderzoek gedaan naar de gevaren en gevolgen van rook.' In oktober is een aantal mensen uit Amsterdam-Amstelland en Zuid-Limburg naar een symposium geweest in Noorwegen. Een internationale bijeenkomst waar naast de Scandinavische landen onder andere ook Duitsland, de Verenigde Staten en Australië aanwezig waren.

De vraag is of de buitenlandse situatie ook geldt voor Nederlandse brandweerlieden. 'Waarschijnlijk wel', zegt Stelstra. 'De verhoogde kans op kanker voor brandweerlieden wordt inmiddels erkend door de World Health Organization (WHO). Dus zal dit vermoedelijk ook op onze mensen van toepassing zijn. We hoeven niet de onderzoeken van het buitenland te herhalen. We moeten vooral de Nederlandse situatie in kaart brengen. Wat voor maatregelen en middelen hebben we en beschermen die ons voldoende?' Niet

Ook het kenniscentrum Arbeidsveilig van het IFV gaat samen met de lectoren, de komende jaren onderzoek doen naar beroepsziekten. Zij kijken meer naar de langere termijn. Stelstra: 'Wij kijken naar welke maatregelen we nu kunnen nemen. En hoe we kennis beschikbaar kunnen stellen aan het veld. Daarnaast is registratie van belang. Maar daar moeten we binnen de brandweer op ieder front nog een slag in slaan.'

alle pakken zijn hetzelfde, noch de adempluustoestellen. En hoe wordt omgegaan met preventieve maatregelen en hygiëne? Clear: 'Het is van belang dat de materialen waar we mee werken goed schoon te maken zijn en we moeten weten hoe je ze het beste schoonmaakt. Doen we dat wel op de juiste manier? Wat kunnen we verbeteren en waar moeten we op letten als we terugkomen van een inzet?'

AANPAK HYGIËNE

Tijdens het symposium in Noorwegen is kennis en ervaring uitgewisseld op het gebied van beroepsziekten, zoals oorzaak en gevolg, preventieve maatregelen en het schoonmaken van kleding en materialen. De buitenlandse landen die vertegenwoordigd waren op het symposium hebben volgens Clear hun hygiëne aanpak goed op de rit. 'Voorbeelden van maatregelen die in het buitenland worden toegepast, waaronder in Denemarken, zijn dat brandweerlieden zich ter plaatse omkleden en in schone kleding de TS instappen. Belangrijk daarbij is ook dat de TS in schoon gebied staat of ter plaatse wordt gereinigd voordat ze terugkeren naar de kazerne. Een ander voorbeeld is dat ze in de kazerne aparte ruimtes hebben. Een ruimte om vuile pakken uit te trekken en een ruimte voor het aantrekken van schone kleding.'

'HET IS VAN BELANG DAT DE
MATERIALEN GOED SCHOON
TE MAKEN ZIJN'

Ook zijn er korpsen waar brandweerlieden meerdere bluspakken, helmen etc. hebben, omdat na iedere inzet het pak grondig wordt gereinigd. Of de buitenlandse maatregelen voor de Nederlandse situatie één op één haalbaar is, moet blijken. Stelstra: 'Er zijn ook in Nederland al kazernes die gescheiden ruimtes kennen. De oudere kazernes zijn hier niet of onvoldoende op ingericht.'

SEMINAR

Volgend jaar februari staat een seminar gepland. 'De commandant van Kopenhagen is uitgenodigd om zijn ervaringen met ons te delen over arbeidshygiëne en het programma dat zij daarvoor hebben opgesteld', aldus Clear. 'Daar kunnen we ongetwijfeld veel van leren. Maar we hoeven niet te wachten tot het programma er is. We weten allemaal dat rook schadelijk is. Er zal een cultuuromslag moeten komen.' Contact met rook kun je als brandweerman nooit helemaal vermijden. 'Het is ons vak. We werken erin', vult Stelstra aan. 'Maar daarom is het wel van belang dat we er op een goede manier mee omgaan. Wees je bewust van de gevaren. Blijf niet rondlopen in een vies bluspak. En een zwart geblakerde helm is niet stoer. Pas als je schone kleding draagt, laat je zien dat je je vak en je gezondheid serieus neemt. Het is van belang dat zowel de werkgever als de werknemers hier gezamenlijk iets aan gaan doen. Want het is hard nodig.' ■